

Радован Радиновић*

Генерал Војске Југославије у пензији

СРБИЈА У РАЉАМА ГЕОПОЛИТИКЕ

Сажетак

У прилогу се разматра положај Србије у оквиру непрекидне геополитичке игре атлантистичке таласократске и евроазијске телурократске геополитике. У тој игри посебно место заузима Косово и Метохија и противречан државно-политички статус тог дела Србије. На једној страни је опредељење атлантистичке стратегије да је независност Косова као друге албанске државе на Балкану готова ствар и да то произилази из пораза Србије у агресији НАТО 1999. године и бројних признања те независности од стране већине чланица Европске уније и бројних других земаља које следе америчку политику. На другој страни, стоји опредељење Србије да се ради о делу њене државне територије, који јој је привремено одузет и стављен под протекторатом УН. У том свом опредељењу и настојању да сачува тај део своје територије, Србија има подршку великог броја земаља и народа света, у чему предњаче велике силе – Русија и Кина, али и светска организација преко своје Резолуције 1244 која Србији гарантује суверенитет над тим делом њене државне територије. Да би Србија прихватила Косовску независност, атлантисти јој нуде могућност чланства у ЕУ, али јој то нико не гарантује. Неопходно је и да Србија хармонизује своју спољну политику са политиком ЕУ, а познато је да ЕУ и нема своје аутентичне спољне политике, већ се она креира и диктира из Вашингтона као центра атлантизма. И тако,

* Контакт: beoforum@gmail.com

једног дана Србија ће се наћи пред избором да за рачун варљиве наде и веровања у чланство ЕУ, које јој иначе нико не може са сигурношћу гарантовати, да се одрекне КиМ као свог родног места и својих осведочених пријатеља и савезника, као што су Русија и Кина. Како ће се у свему томе Србија снаћи и да ли ће одолети уценама и претњама, остаје да се види.

Кључне речи: *геополитика, балкански геополитички чвор, оружана агресија НАТО, Резолуција 1244, статус КиМ, паневропски стратешки коридори, окупација КиМ*

Написани су томови књига о природи, суштини, односно о узроцима кризе у српско-албанским односима у дугој историји тих односа, а што је кулминирало крајем прошог века сепаратистичком побуном косметских Албанаца и оружаном агресијом НАТО, предвођеном Сједињеним Америчким Државама и њиховим европским сателитима. Агресија је подржала оружану побуну Албанаца која је имала за циљ државно осамостаљивање Косова од Србије. Повод, односно изговор за агресију је било, наводно, насиље српске државе према етничким Албанцима, односно ускраћивање основних људских и демократских права Албанаца од стране те државе. И тако испада да је суштина косметског питања, као другог имена за међуетнички сукоб Албанаца и Срба, нарушавање основних демократских права Албанаца на КиМ од стране српске државе. Последишно, када та демократска права буду гарантована, престаће, наводно, да постоје кризни потенцијали који су доводили до сукоба између српске државе, на једној страни, која је, опет наводно, та права кршила, и албанске заједнице које је била изложена антидемократској репресији, на другој страни.

Наравно, ништа од тога није тачно. Нити су на КиМ била угрожена људска и етничка права албанске мањинске заједнице, нити су Запад, односно НАТО, као војна алијанса Запада и САД као предводнице западне цивилизације, кренули у оружану агресију на Србију да би заштитили људска и демократска права косовских Албанаца. Њихов циљ је био да остваре своје геополитичке интересе. Зато се и косметско

питање у контексту агресије Запада према Србији може и мора разумети једино као изразито значајно геополитичко питање. То ће рећи да су за оружану агресију Запада на Србију, били од пресудног значаја геополитички интереси, а не демократија и људска права. А ти интереси се могу разумети вишезначно: (1) какав се значај придаје Балкану као простору између светова; (2) какав значај има Србија у контексту настојања западне таласократске геополитике да у потпуности завлада Балканом као грудобраном за њену експанзију на Исток; (3) какав значај има Косово и Метохија као својеврсна балканска тврђава у стабилизацији западне геополитике у њеној даљној офанзиви на Исток; (4) колико су вредна природна богатства Косова и Метохије за специфичне, пре свега тзв. космичке индустрије Запада односно Америке, итд.

Тек када се у обзир узму сви наведени аспекти Западне геополитике, долази се до закључка да је управо геополитика одиграла пресудну улогу у покретању оружане агресије на Србију и да иста та геополитика и данас има пресудан утицај на „игре“ које се воде око коначног решења статуса КиМ. Циљ Запада и САД је да КиМ буде изузето из државног устројства Србије и постане самостална држава, са свим последицама које такво решење неминовно подразумева за државни и правно-политички статус Србије. У том настојању Запада да се КиМ изузме из државно-правног система Србије и на том делу српске територије успостави друга албанска држава, са перспективом уласка у састав „Велике Албаније“, улогу „шаргарепе“ игра никада неостварива очекивања чланства Србије у Европској унији, а улогу „штапа“ претња новим сукобима и нестабилностима које би неминовно угрозиле, ако не и онемогућиле, развој и опоравак Србије. Намера САД и Запада су очите: вестернизовати Србију увођењем у ЕУ и НАТО, у потпуности отклонити сваки руски утицај на Србију, што би водило у радикалну промену геополитичке и цивилизацијске парадигме Србије под претњом потпуног заустављања сваке врсте развоја и напредовања. У тој игри ангажоване су стране агентуре и цео блок тзв. невладиних организација унутар Србије, које делују против српских националних и државних интереса. Неке од њих су новоформиране, како би се прерушиле и исказале свој нови пожељнији идентитет,

а неке су од раније постојале као ригидне антидржавне и антинационалне организације. Од наведених изазова, пред којима ће се неминовно наћи у скорој будућности, Србија није у стању да се сама, сопственим снагама, одбрани. Потребна јој је помоћ нарочито Русије и Кине, најпре зато што је Србија објект притиска и деструкције од стране САД и Запада, управо зато да би се онемогућио сваки утицај Русије и Кине на Европу.

Пре него што се упустимо у даљу анализу положаја Србије и КиМ у оквиру нових геополитичких надметања главних центара моћи, ваљало би претходно прихватити основно значење геополитике и то онако како је дефинишу стручњаци који уживају неспоран научни кредибилитет. Ту свакако спада, пре свих, проф. др Миломир Степић. Он са правом тврди да је геополитика сложеница, настала од грчких речи геа* земља и политика* вештина владања, управљања градом, државом па и светом. У суштини, овде се ради о својеврсном споју, међудејству, односно међусобном утицају просторно-географских чинилаца и политике као процеса и односа управљања различитим политичким ентитетима.¹ У прецизирању савременог значења геополитике Степић упозорава на опасност од архаичног схватања тзв. географичности геополитике. Он указује на то да се географичност геополитике не исцрпљује у физичко географским чиниоцима, већ да геополитика подразумева читав низ друштвено географских чинилаца, као што су просторни аспекти становништва, насеља, економија, култура и деловања тих чинилаца на политичке процесе и појаве и то са становишта конкретних променљивих циљева и интереса. А ти циљеви и интереси нису доминантно територијални, већ и економско-финансијски, идеолошки, војно-безбедносни, религијско-цивилизацијски итд. Носиоци, односно субјекти тих интереса и циљева нису само државе, него и наддржавни, субдржавни и недржавни субјекти и актери², али и државе, и то оне најмоћније, у чему оне свакако предњаче.

1) Види: М. Степић, „Геополитика, идеје, теорије, концепције“, Београд, Институт за политичке студије, Београд, 2016. године, стр.15.

2) М. Степић, „Од (нео)класичних ка постмодерним геополитичким постулатима“, у Зборнику *Свет и нове геополитичке парадигме*, Институт за политичке студије, Београд, 2017, стр. 20.

БАЛКАНСКИ „ГЕОПОЛИТИЧКИ ЧВОР“ У НОВИМ ОКОЛНОСТИМА

Укрштање интереса ванбалканских и великих сила на Балкану добило је фигуративно име „геополитички чвор“. Тако га је „крстио“ професор Јова Илић у једном свом ауторском тексту из 1994. године који је био посвећен увек актуелном проблему решавања српског националног питања у склопу геополитичких особености Балканског полуострва.³ Сматрамо да тај фигуративни назив за геополитичке односе и сукобе великих сила на Балкану и њихов утицај на нашу судбину и судбину осталих балканских народа и држава је примерен суштини тих односа и процеса данас и у будуће, па ћемо се и ми у овом прилогу служити тим именом.

Нема потребе посебно доказивати да балканским „геополитичким чвором“ данас доминира атлантистичка таласократска геополитика, која је у потпуности подређена америчким глобалним стратешким интересима. Уосталом, то се у потпуности уклапа у ону геополитичку визију коју је формулисао Џорџ Кенан давне 1945. године. Тада је он написао следеће: „Ми (САД – Р.Р.) поседујемо 50% светског богатства, а само 6.3% светског становништва. Зато је наш задатак да у будућности задржимо наш положај у истој несразмери. Да би смо то остварили морамо се оканити сваке сентименталности и илузија. Морамо престати да мислимо на људска права, побољшање животног стандарда, и ширење демократије“.⁴ Ове Кенанове речи најбоље потврђују ону нашу тезу са почетка овог прилога да ни агресија НАТО на нашу земљу није била мотивисана заштитом Албанаца на КиМ од наводног насиља српске државе, већ су у томе пресудну улогу одиграли амерички глобални интереси.

Преобликовање балканског „геополитичког чвора“ и његово радикално окретање ка атлантистичкој страни света почело је разбијањем СФРЈ. У том процесу Запад је подржао све политичке и државне пројекте који су имали изразито

3) Наведено према М. Степић, *Косово и Метохија постмодерни геополитички експеримент*, Институт за политичке студије, Београд, 2012, стр. 17.

4) Волфанг Рихтер: „НАТО ратови за свет неравноправних“, у Зборнику *Сумрак Запада*, Београдски форум за свет равноправних, Београд, 2009, стр. 241.

антисрпски карактер. Иако су се европске силе и САД вербално залагале за опстанак Југославије, фактички су све учиниле да та држава нестане и да се на њеној територији формирају нове мале државице настројене антисрпски и вољне да уђу у војне и политичке савезе под окриљем Запада и САД. Свет је застрашиван „Великом Србијом“, а на очиглед света подржани су сви други тзв. великодржавни пројекти (Албанија, Хрватска и сл.) који су могли настати једино као антисрпски. Последице тога данас су очигледне: масовни прогони српског народ из Хрватске, БиХ, са КиМ, брисање Срба – држављана Словеније, потпуна политичка обесправљеност Срба у Црној Гори, свеопшта сатанизација српског народа и његових политичких и интелектуалних елита, дуговремена изолација и санкције које су опустошиле нашу земљу у сваком погледу и трајно онемогућиле њен развој, радикална редукација српског етничког простора. Што је најгоре, Србији и српском народу је наметнута свеукупна кривица за разбијање заједничке државе, иако ју је управо он стварао својим жртвама из два светска рата. На основу те измишљене и наметнуте кривице за серију грађанских ратова и за оружану агресију НАТО, комплетно државно, политичко, војно и полицијско руководство свих српских земаља, укључујући председника матичне државе, изведено је пред међународни *ad hoc* трибунал и осуђено на доживотне и дугогодишње робије, док су припадници других народа суђени и осуђивани само у мери у којој је то било нужно да би се прикрила права природа тог суда.

Које су то нове околности које балкански „геополитички чвор“ данас чина битно другачијим од времена тзв. биполарног светског поретка? Најпре, у време биполаризма и строге поделе интересних сфера један део Балкана (Румунија и Бугарска, а повремено и Албанија), била је у интересној сфери СССР-а и Варшавски уговор, а други – јужнији (Грчка и Турски део Југоисточног Балкана) припадао је западној, тј. америчкој интересној сфери, док је СФРЈ била формално несврстана, односно није припада ни једној од те две интересне сфере. Због значаја геостратегијског положаја СФРЈ, њене величине и утицаја на унутарбалканске односе, ни једна од две супер силе није смела дозволити да друга страна ту земљу преузме у своју интересну сферу. Зато је међу њима постојала прећутна

сагласност да се тај вид тзв. политичке и војне неутралности СФРЈ прихвати из простог разлога што би, за случај да било која страна у том погледу оствари пресудни утицај, равнотежа снага на том важном делу Европе и света била би нарушена, а последице тога непредвидиве. Зато је једна од првих последица пада биполарног светског претка било разбијање СФРЈ и њено усисавање у Западну (атлантистичку) сферу утицаја. Сви делови те некадашње државе су жељно пристали да се подвргну утицају Запада и да уђу у ту интересну сферу, укључујући ЕУ и НАТО, изузев Србије и српских ентитета ван Србије. Управо је то био основни разлог насилног односа САД-а на челу Запада према Србији и српском народу, 90тих година прошлог и током прве две деценије овог века. Такав однос се наставља и даље, све дотле док се српски отпор уласку у НАТО и друге западне асоцијације коначно не сломи и Србија пристане да се нађе у интересној свери Запада. Како то имплицира радикалну промену геополитичке и цивилизацијске парадигме Србије и српског народа, томе треба очекивати даље отпоре, а какве би то последице по Србију могло да има, остаје да се види. Косметско питање ту има посебну улогу и значај, о чему ће бити речи у наредним деловима овог прилога.

Супротно атлантистичкој, у суштини експанзивној америчкој таласократској геополитици, евроазијска телуроократска геополитика је знатно редукована, ако не и потпуно компромитована, а њена моћ и утицај готово не приметна у данашњем балканском „геополитичком чвору“. Практично не постоји ни нокат тла који би се могао означити као физичка везаност Балкана за евроазијско геополитичко тло. Све граничне просторе према руском, европском делу Евроазије, почев од Балтика на северу, преко Пољске, Мађарске, Румуније и Бугарске на истоку, до Турске на југоистоку. Посебан симболички али и фактички значај тој насилној свеукупној дестабилизацији Балкана даје скорашњи пример Северне Македоније. Свуда су елементи моћи атлантизма, НАТО и америчке војне базе. Једина оаза која је истина озбиљно конатаминирана евроамеричким, односно атлантистичким утицајем, али не и потпуно освојена је територија Србије. На њеној територији базирају стране окупационе војне снаге (на КиМ и у бази „Бондстил“), који битно нарушавају њену

независност и угрожавају опстанак. Евроазијска телурукратска геополитика, ако претендује на било какав директна утицај на европска збивања, односно ако намерава да буде други озбиљан пол геополитике светке моћи, она мора наћи начина да буде присутна на том малом, али значајном делу балканског „геополитичког чвора“. Утицај евроазијске геополитике на Балкану до данас је углавном персонификовала Русија. У будуће ће јој се све више и снажније придруживати све моћнија Кина својом новом експанзивном стратегијом названом „Појас и пут“. Без издашније подршке Русије и Кине, Србија неће бити у стању да одбрани своју антинато позицију, нарочито не у околностима веома агресивне пронатовске и проаталнатистичке пропаганде, претњи, уцена, притисака и конкретних подривачких радњи споља и изнутра Србије. Да би уопште опстала макар, и привидно као самостални шраф у средишту балканског „геополитичког чвора“, Србији ће бити потреба подршка сваке врсте, или ће у противном бити коначно угашена и последња лампица која светли у потпуном мраку атлантистичких сателита на Балкану. У томе кључну улогу има питање КиМ. Од тога како се буде решило питање статуса КиМ и српских националних и државних интереса на КиМ, зависиће и утицај евроазијске геополитике у њеним сударима са векторима атланске геополитике на све четири стране света у балканском „геополитичком чвору“.

Место и улога Турске у балканској геополитици током историје била је веома запажена. Од времена када је Турска постала поуздани члан НАТО на његовом југоисточном крилу, та улога је сведена оно што је диктирала Америка. Но, у новије време, посебно од када су односи САД и Турске до извесне време захладнели, Турска покушава да своје место на Балкану моделује и у неоосманском кључу, уз нешто присније односе са Русијом, што САД не гледају са симпатијама. Ту су свакако могућа нова бројна изненађења.

Да се не би закључило да из локалпатриотских разлога некритички увеличавамо значај и улогу Балкана и балканског „геополитичког чвора“, устврдићемо да тај значај знатно надилази величину тога простора и фактичку моћ појединих држава које у том чвору партиципирају. У модерним временима Балкану се одричу цивилизацијске вредности. Нарцисоидна

Европа сматра да цивилизација завршава негде испод Беча, а да су јужно од тога варвари. Данас та граница иде нешто даље на југ и поклапа се са новим границама ЕУ.⁵ Тој предрасуди о нецивилизованој природи Балкана, умногоне доприноси стално мешање великих сила у унутар балканске односе, што резултује геополитичком расцепканошћу и сталним тензијама и сукобима. Отуда се Балкан карактерише као зона конфликта, аспирација и утицаја великих сила, о чему је више било речи на предходним страницама овог прилога. Насупрот становишту које у негативни цивилизацијски контекст ставља Балкан, постоје мишљења која изузетно високо вреднују и тај простор и његов цивилизацијски и геополитички утицај. Та мишљења Балкану придају епитете који га високо вреднују на цивилизацијској и геополитичкој лествици: „капија Европе“, „запад истоку и исток западу“, „прва Европа“, „зона додира цивилизације“, „вериге света“, „пупак планете“ итд.⁶ Стално мешање великих сила у унутарбалканске односе један је од узрока напетости и сукоба како између главних и регионалних сила, тако и између балканских држава, етничких заједница и религија и народа који живе на Балкану. Није случајно тај простор фигуративно назван „буретом барута“. Сталне тензије и сукоби на овом делу света довели су до још једне предрасуде која тврди да се Балканцима не сме препустити Балкан, јер они као нецивилизовани варвари нису у стању да сами реше унутрашње трзавице и сукобе, већ то мора бити мисија Западних сила које су као наводно цивилизоване једино у стању да европеизују Балкан. У противном, Балкан ће балканизовати Европу, што је иначе синоним за ендемску нестабилност подручја са сталним сукобима који се по правилу преливају у Европу. Управо је то изговор којим се правда стално мешање европског Запада у међубалканске односе, настојећи и најчешће успевајући да од балканских народа и држава створе клијенте за остварење њихових стратешких интереса који су по правилу против балканских народа и њихових држава.

Иако Европа и Запад Балкан сматрају подручјем непревазиђених сукоба, верских и етничких тензија, они том делу света посвећују изузетну пажњу. При томе пре свега

5) Борис Над, у недељнику *Печат*, број 505, Београд, 2018, стр. 46.

6) Бранислав Матић, „Живети на веригама света“, у *Тајна Балкана*, СКЦ, Београд, 1994, стр. 7-14.

имају у виду улогу моста или копче Балкана ка другим веома битним геополитичким просторима као што су Медитеран, Север Африке, Блиски и Средњи Исток, Црно море и даље ка Кавкаском базену итд. Контрола Балкана индиректно омогућава прилазе ка наведеним просторима где Запад одувек има виталне геополитичке циљеве и аспирације. Управо у тој функцији је могуће разумети и одлуку Европске комисије из 1977. године (Хелсинки), да Балкан премрежи тзв. Европским стратешким коридорима. Од укупно 10 паневропских стратешких коридора, Европска комисија је њих половину трасирала преко Балкана и то: коридор 4 од Централне Европе ка Румунији и Бугарској, коридор 5 од Централне Европе ка Северном и Средњем Јадрану, коридор 7 дуж тока Дунава, коридор 8 од Црног мора до Отранта и коридор 10 тзв. панонско-егејским стратегијским правцем и то у два крака: северним од Будимпеште ка Београду и даље Моравско-вардарском долином ка Средоземљу и западним од Љубљане ка Београду, Нишу, Софији, Истанбулу и даље. Ова чињеница несумњиво говори о томе да ЕУ цени да је за њену политику, економију и стратегију простор Балкана од изузетне важности, па зато нема потребе тврдити да су велике силе маргинализоване Балкан зато што се светско стратешко средиште сели на Исток. Тачно је да се то средиште помера на Исток али је такође тачно да ни Балкан није изгубио свој геополитички значај. У тој чињеници треба трагати за новим изазовима и за решењима која те изазове могу ставити под контролу и избећи њихове разорне последице.

КИМ У БАЛКАНСКОМ „ГЕОПОЛИТИЧКОМ ЧВОРУ“

На простору Косова и Метохије, рачунајући његов шире схваћено ободни део (Рашко-полимска област), формирана је прва српска средњовековна држава. На КиМ се налазе најважнија света места Србије која битно одређују српски национални и цивилизацијски идентитет. Та чињеница наглашено одређује значај Косова и Метохије за државно-правни, културно-цивилзацијски, а тиме и укупни вредносни идентитет Косова и Метохије за наш народ и државу. Престони град Старе Србије налазио се у Призрену.

Иако строго географски мерећи, КиМ данас није централни део српског етничког простора, па би се по тој основи могло рећи да оно нити игра, нити би могло да одигра улогу Пијемонта, односно улогу гравитационог језгра која обједињује, увезује, држи на окупу остатак државног простора Србије. Стицајем историјских и превасходно политичких околности КиМ се данас налази на периферији Србије. Но, оно и на том месту има улогу средишњег простора државе.⁷ Ово, како из геополитичких, тако и из симболичких и вредносних разлога.

Суштина вредносних разлога садржи се у томе што је КиМ центар наше духовности, што је главна карика нашег цивилизацијског и националног идентитета. У средишту свега је косовски завет о нужности жртвовања за „крст часни и слободу златну“, при чему крст није само или није претежно религијски, већ идентитетски симбол, а слобода златна није само слобода она физичка, већ небеска слобода, слобода од сваке принуде и редукције човека и човечности у његовој хуманистичкој пуноћи. Отуда и жртвовање за небеску слободу је највиши вид патриотизма. Без КиМ и без свега што нам тај део државе значи, ми Срби се сводимо на гомилу индивидуа, пука без идентитета, пуштеног да тумара по беспућима света који није његов и у којем му вредности и моделе понашања одређују други а не он сам, на основу својих корена и заветних вредности и веровања. Дакле, КиМ је заветна, света српска земља која нема цену и која нема заменских протввредности ни у једном виду материјалне и нематеријалне природе.

Косово и Метохија има бројна минерална богатства, што тај део Србије чини веома атрактивним простором за глобалне силе. Поред милијарди тона угља које поседује у природним ресурсима руда, Космет располаже и са веома вредним ресурсима ретких а тражених руда попут бора којег има само на 5 локација у свету.⁸ Косметска рудна богатства обилују и рудама као што су никл, цинк, бакар, жива, сребро, злато, бизмут и друге, па и оне које се користе за израду свемирских летелица. Рудна богатства КиМ само у угљу, гасу и металима

7) Више о томе види: М. Степић, *Косово и Метохија постмодерни геополитички експеримент*, стр. 25-42.

8) Борис Над, *Печат*, бр. 505, 2018.

процењујем се на око 500 милијарди долара. У једном од својих извештаја ЦИА је навела да територија Косова и Метохије вреди 2,5 пута више од остатка Србије. Ови подаци несумњиво говоре о томе да КиМ располаже вредним залихама природних ресурса и рудног блага, које га високо котирају на лествици значајних земаља на Балкану, па и даље, чиме се делимично могу објаснити и разумети све израженије притисци западни сила, пре свих САД и Велике Британије, да над КиМ успоставе своју доминацију и дугорочно контролу.

За глобалну доминацију, којој иначе константно теже велике силе, Косово и Метохија има превасходно геополитички и геостратешки значај. Исто онако како је Балкан „меки трбух“ Европе, тако је КиМ „меки трбух“ Балкана а посебно Србије. Такав утисак се стиче на први поглед на географску карту Србије. Веома се лако и сликовито запажа да се простор КиМ увлачи целом својом просторном дужином од око 100 км на Север ка Рашкој области и на исток ка Јужном Поморављу. На тај начин, за случај губитка КиМ, читавих 100 км сужава се тзв. стратешка дубина Србије на Балканском стратегијском правцу (Софија – Ниш – Приштина – Тирана – Отранска врата). Без простора КиМ дубина државног простора Србије на том стратегијском правцу се своди на око стотинак километара, што се поклапа са дужином операцијске зоне једног корпуса копнене војске. Тако мала дубина простора, стабилност стратегијске одбране државе на том стратегијском правцу чини веома рањивом. Томе треба додати и чињеницу да се губитком простора КиМ и његовом све извеснијом припајању тзв. „Великој Албанији“, та изразито непријатељска државна творевина у настајању, толико приближава за Србију витално важном стратешком коридору 10 на његовом Јужноморавском краку, да би до његовог прекидања могло доћи веома лако и веома брзо. Тима би Србији била прекинута веза ка Средњомљу преко Северне Македоније и ка Црном мору преко Бугарске. У ширем смислу, простор КиМ се може фигуративно квалификовати као евроазијски мост са којег се успешно контролишу готово сви коридори који воде ка Црном мору, Кавказу, Блиском и Средњем Истоку, Средоземљу и Северној Африци.⁹ Практично, простор КиМ је одскачна даска, полазни

9) М. Степић „КиМ клин НАТО у Балканско језгро“ у књизи *Косово и Метохија постмодерни*

положај за наступање НАТО ка Црном мору и Кавкаским границама Русије.

Управо у том, превасходно геополитичком кључу, треба разумети и америчко-албанско савезништво током оружане агресије НАТО-а на нашу земљу 1999. године и америчко антисрпско становиште током прве две деценије овога века, што је кулминирало најпре потпуним протеривањем сваког садржаја и облика државности Србије на КиМ, а потом и потпуним спонзорисањем самопроглашене независности те друге албанске државе на Балкану.

Имајући у виду напред речено, било би логично поставити питање зашто су САД, НАТО и Запад готово у целини у протеклим деценијама изразитијих балканских криза за савезнике изабрали албански фактор, који је малобројан и лоше геополитички позициониран, а не српски фактор који је био распоређен по целом Балкану од Јадрана до Дунава и од Дунава до Вардара. Питање би се могло поставити и зашто су Америка и Запад одлучили да по сваку цену ослабе српски фактор и да на његов рачун подрже све великодржавне пројекте, што је довело до разбијања Југославије, а кулминацију доживело у агресији 1999, која је резултовала окупацијом и отимањем КиМ, као интегралног дела Србија и до насилног успостављања друге албанске државе на Балкану. Одговор на ово широко формулисано питање може се наћи у крилу геополитике. Српски фактор је у очима Запада и посебно у хегемонистичкој стратегији САД препознат као брана антирусској стратегији САД, односно као посредник руске стратегије ка Балкану и ка Европи. Тај фактор је требало ослабити. Главна улога у том настојању је намењена Албанцима. Но, Албанска држава је скрајнута на крајњи запад Балкана и без одговарајуће стратешке дубине, па је тај хендикеп било могуће компензовати једино ако се у игру укључе и косметски Албанци. Најпре подршком њиховим сепаратистичким циљевима, а потом и оружаном агресијом на Србију и државним осамостаљивањем КиМ од Србије. Када се та квази држава учврсти и када се увеже у албански фактор у целини, тај фактор ће ојачати и демографски и просторно, са неопходном стратешком дубином и тако постати поуздан

чинио америчке стратегије глобалне доминације, пре свега у односу на Русију и против њених стратешких интереса. И тако долазимо до коначног разлога, односно узрока за оружану агресију НАТО-а на СРЈ и Србију 1999. године, којој ћемо посветити неколико наредних реченица овог прилога.

АГРЕСИЈА – МАЛИ РАТ ВЕЛИКИХ ЦИЉЕВА

Собзиром на то да је овај број часописа посвећен 20-то годишњици оружане агресије НАТО на СРЈ и Србију, те да ће у прилозима овог броја бити довољно речи о разним аспектима тог злочиначког чина, нема потреба овде улазити у детаљне дескрипције свега што се тада и овде догађало. Остаћемо само доследно на трагу наслова, а то је указати на глобални геополитички аспект агресије као средства у покушају да се балкански „геополитички чвор“ дефинитивно уреди у складу са дугорочно гледаним глобалним стратегијским интересима Запада, односно Америке. Пре тога, усуђујемо се, без детаљног образлагања, устврдити да је агресија помало имала и обележја злочина из страсти, а не само из пуких геополитичких интереса. На извештај начин о томе говори и начин извршења агресије, односно намерно и циљано рушење мостова на Дунаву, који нису имали никаквог војно-оперативног споја с битком за Косово и Метохију. О томе говори и намерно гађање градова касетним бомбама, што значи да је убијање недужних цивила била намера, а не колатерална штета. О томе говори и употреба осиромашеног уранијума, графитних бомби и разних врста геофизичког оружја, гађање складишта хемијских материјала и др. што је циљано водило у девастацију животне средине. Неки су то са правом квалификовали ако екоцид. Главни стратешки циљ агресије, а то је војна окупација КиМ, био је достижан и без тог неселективног разарања целе Србије, па се мере које је НАТО предузимао изнад тих циљева морају окарактерисати и као освета из мржње. А мржња је исијавала из скоро сваке изјаве челника НАТО током агресије и након њеног завршетка. Тиме је Запад остао доследан себи да нам није опростио ни светске ратове, ни улогу у уређивању светских односа у другој половини 20-тог века, нити нас сматра неодвојивим делом европске цивилизације. Чини нам се да је то довољан разлог

за властито преиспитивање и шта нам је даље чинити и да ли смо у избору националних приоритета данас на правом путу или у заблуди. Изгледа нам да што више желимо и чинимо да се приближимо Европи, она нам (намерно) све више и све даље измиче.

Оставимо емоције на страну јер оне никада нису поуздан савезник рационалном одлучивању, а вратимо се агресији и њеном разумевању у геополитичком кључу. Оружана агресија НАТО на СРЈ је била тзв. мали рат (по захваћеном простору), али рат који је вођен са глобалним ратним циљевима.¹⁰ Ти циљеви¹¹ се могу уопштено сврстати у неколико група и то:

- 1) свеукупна ревитализација НАТО као војне и војно-политичке алијансе Запада, превасходно САД. Требало је уверити свет да је НАТО неопходан и даље, упркос нестанку Варшавског уговора и СССР-а, нарочито пред 50-ту годишњицу његовог оснивања. Рedefинисати оперативну доктрину алијансе од дефанзивне до офанзивне и то тако да постане средство хегемонистичке политике САД и њихове стратегије глобалне доминације;
- 2) инаугурисати стратегију глобалног интервенционизма мимо и против организације УН, и то увек када САД процене да су угрожени њихови глобални стратешки интереси. А подручја националних интереса САД су и буквално свака тачка на планети Земљи, о чему иначе сведоче америчке војне базе које су расуте по целом свету. Томе треба да служи и неконтролисано ширење НАТО на Исток ка границама Русије, али и сулуде идеје да се у алијансу увуку и неке земље Латинске Америке, земље из непосредног суседства Русије, као што су Украјина и Грузија, а сутра можда и неке из Азије и Африке;
- 3) У сваком погледу: материјалном, финансијском, војном, просторном, па и моралном, ослабити српски

10) Ж. Јовановић, *1244 кључ мира у Европи*, Београд, Српска књижевна задруга и Београдски форум за свет равноправних, 2018. стр. 233-245

11) Срђа Трифковић „Косово и доктрина глобалне доминације, геостратешке импликације напада НАТО на Србију 1999. године“ у Зборнику *Сумрак Запада*, Београдски форум за свет равноправних, БГД, 2009, стр. 194-156

фактор у оквиру балканског „геополитичког чвора“, такво и толико да он не буде у стању да убудуће игра било какву озбиљну улогу, како у унутарбалканским односима, тако превасходно као евентуални посредник и ослонац руских геополитичких интереса у Европи и на Балкану. У том контексту најпре физички отети територију Космета и на том делу створити другу албанску државу, а потом створити услове и подржати нова прекомпоновања и редукције српског етничког простора, пре свега на оним деловима Србије на којима од раније постоје одговарајући кризни потенцијали. Ту је свакако била урачуната и насилна смена владајућег режима и довођења нове послушничке гарнитуре која ће прихватити статус поражене стране у ратном сукобу за КиМ и по тој снови се одрећи тог дела државне територије Србије. Такође, од нове владајуће гарнитуре ће се тражити да прихвати кривицу за агресију и да на тај начин амнестира НАТО и Запад од сваке одговорности за последице агресије. На том и таквом трагу прихваћања кривице, Србија ће бити у обавези да Хашком трибуналу изручи целокупно државно, политичко, полицијско и војно руководство, укључујући и председника државе. Њиховим драконским казнама кривица Србије је и судски, односно кривично оверена;

- 4) Агресија на Србију 1999. године је на делу показала шта могу очекивати друге земље и народи ако се усуде да на било који начин угрозе америчке националне интересе. По моделу агресије на Србију, изведене су тзв. обојене револуције свргавања непожељних режима у Ираку, Либији, Сирији, а прети се Ирану, Венецуели, Северној Кореји итд. Истом том обојеном револуцијом данас се прети и Србији да би се присилила да прихвати отимање Косова и Метохије. Последица те нове обојене револуције била би насилно свргавање с власти постојеће гарнитуре и довођење нове, која би била спремна да се због власти одрекне дела државне територије.

Може се рећи да је од времена агресија на СРЈ и Србију до данас Америка прешла пут од најпожељније, да не кажемо највољеније, до најмрскије државе на планети. Не само зато што свет не воли силнике, већ и зато што је америчко управљење светом протеклих неколико деценија испуњено неподношљивом количином лицемерја, ароганције, насиља и елементарног гажење права на живот, уз дивљачко рушење и разарање цивилизација древних народа, почев Авганистана преко Ирака, Либије, Сирије, до нашег Косова и Метохије данас, а сутра можда и негде другде.

Поред бројних и тешких последица како по националне и државне интересе Србије, живот и опстанак нашег народа, тако по свет и светске односе, највидљивија и најтежа последица по Србију настала из ове „хуманитарне интервенције“, свакако је отимање Косова и Метохије, његова војна окупација и успостављање нове албанске државе. Агресија је завршена Резолуцијом 1244 СБ УН којом се гарантује територијална целовитост Србије и њен државни суверенитет над тим делом своје територије. Резолуцијом се предвиђа решење статуса КиМ по принципима највишег степена политичке аутономије. Резолуцијом је предвиђено враћање избеглица и елемената државности Србије на КиМ, као што су царине и органи и делови полиције и војске. Рекло би се не довољно, али и та бројка од неколико стотина (до хиљаду) војника и полицајаца на граничним прелазима и око српских светиња био би веома упечатљив знак суверенитета државе над КиМ.¹²

Поставља се питање зашто доведене (од стране агресора) власти Србије никада нису поставиле захтев НАТО-у односно СБ да се те одредбе Резолуције 1244 реализују у пракси? На то питање нема одговора осим да то нису хтеле, зато што је то били цена њиховог доласка и опстанка на власти. Након тога је уследио нови погром српског становништва и рушење црква и манастира и имовине преосталих Срба марта 2004. године, а потом и нелегално проглашавање независности те квази државе 2008. године. Без обзиран на масовно признања од стране Запада и њихових поданика, за пуну независност

12) Види текст „Резолуција 1244“ у књизи Ж. Јовановић *1244 кључ мира у Европи*, Српска књижевна задруга и Београдски форум за свет равноправних, Београд, 2018. Прилог 10, стр. 813-822.

косовске-албанске државе неопходна је сагласност наше државе, која им је изгледа била обећана од стране власти инсталиране петооктобарским превратом. Но, та власт је отишла на сметлиште историје, а дошла је нова која нерадо пристаје не то обећање и тражи нешто опипљиво за узврат.

За САД и Запад, за агресора на Србију и за окупатора дела наше државне територије косовска независност је готова ствар. Остаје да се приволи Србија да на то пристане. У ту сврху упомоћ је позвана Европска унија, која је Србији обећала чланство, али тек када испуни одређене услове, а услов свих услова је прихватање независности те квази државе. Та у суштини преварна радња се умотава у фино паковање под називом „свеобухватни правно обавезујући споразум Србије и Косова о међусобним односима“. Шта тај споразум треба да садржи то, наводно, нико не зна. Потпуно смо сигурни да то јако добро знају они који спонзоришу косовску независност. Само чекају тренутак да то обзнане. И без тога се зна да би потписом испод текста тог споразума Србија фактички прихватила независност те самопроглашене државе, јер се такви споразуми склапају само између независних држава. Како је тај споразум услов за наводни пријем Србије у ЕУ, поставља се питање да ли је чланство у ЕУ довољан добитак за губитак Косова и Метохије, под условом да чланства уопште буде с обзиром на стање ЕУ и њен суштински однос према Србији. Наш одговор је негативан. Обећани пријем у ЕУ, а не фактички пријем јер је он на дугом штапу, је сувише ситна „шаргарепица“ за тако велики губитак дела територије који смо назвали родним местом нашег народа и државе. Дакле, по нашем мишљењу не постоји ништа за узврат што се може очекивати од тог свеобухватног споразума, а што би могло да компензује тако огроман и ненадокнадив губитак какав несумњиво представља губитак КиМ.

Када је реч о нашем чланству у ЕУ, ту се поставља још једно питање а оно гласи да ли је тај уступак довољан за пријем у чланство или се ту крије још један у суштини геополитички услов. Мишљења смо да се ту ради о захтеву за прекидање односа стратешког партнерства и искреног пријатељства са Русијом. Европска унија то захтева тако што пред Србијом као кандидатом поставља услов хармонизације

спољне политке са политиком Уније. ЕУ нема своју спољну политку. Она се креира у Вашингтону. Један од угаоних каменова спољне политике САД и ЕУ је изразито антируско становиште. Грми се на сва звона о наводној опасности од руске агресије и руске империјалне стратегије и чини се све да се онемогући и заустави било какав руски утицај према Европи и према Балкану. Пристајање Србије да заигра у том ригидном антируском колу ушло би у историју нечувеног бешчашћа. Сигурни смо да Србија на то нити сме, нити хоће пристати. А то значи да од чланства у ЕУ неће бити ништа. Питамо се зар то није довољан разлог да Србија поразмисли о потреби редифинисања српских стратешких приоритета. Односно, зар то није довољан разлог да Србија напусти илузију о безалтернативном опредељењу за чланство ЕУ и одличи се о повратку истинским пријатељствима и поузданим савезништвима, као што су Русија и Кина.

И тако, наставља се геополитичко надметање атлантизма и евроазије око самог језгра балканског „геополитичког чвора“, а то је КиМ. Притисци и уцене које ће ускоро уследити Србија неће бити у стању, као што смо то већ рекли, да сама истрпи. Требаће јој и мудрости и одважности, али и помоћи осведочених пријатеља. Надамо се да ће та помоћ и уследити, и то када она буде неопходне, те да ће Србија уз помоћ истинских пријатеља успети да се одбрани.

ЛИТЕРАТУРА

Јовановић Живадин, *1244 кључ мира у Европи*, Српска књижевна задруга и Београдски форум за свет равноправних, Београд, 2018.

Кршљанин Владимир, *Србија и Русија*, Центар академске речи, Шабац, 2018.

Матић Бранислав, „Живети на веригама Европе“, у зборнику *Тајна Балкана*, издање СКЦ, Београд, 1994.

Над Борис, недељник *Печат*, бр. 505. 2018.

- Рихтер Волфанг, „НАТО ратови за свет неравноправних“, у зборнику *Сумрак запада*, Београдски форум за свет равноправних, Београд, 2009.
- Степић Миломир, *Геополитика, идеје, теорије, концепције*, Институт за политичке студије, Београд, 2016.
- Степић Миломир, *Косово и Метхија: постмодерни геополитички експеримент*, Институт за политичке студије, Београд, 2012.
- Степић Миломир, „Од (нео)класичних ка постмодерним геополитичким постулатима“, у Зборнику *Свет и нове геополитичке парадигме*, Институт за политичке студије, Београд, 2017.
- Трфиковић Срђа „Косово и доктрина глобалне доминације – геостратешке импликације напада НАТО на Србију 1999“, у зборнику *Сумрак Запада*, Београдски форум за свет равноправних, Београд, 2009.

Radovan Radinovic

SERBIA IN JAWS OF GEOPOLITICS

Resume

The article discusses the position of Serbia in the framework of the continuous game of geopolitics of the atlantist thalassocratic and Eurasian telurocataic logic. In this game, Kosovo and Metohija occupy a special place. On the one hand, it is the determination of the Atlantic strategy that the independence of Kosovo as the other Albanian state in the Balkans is a matter of course and that this stems from the defeat of Serbia in the NATO aggression in 1999 and the numerous recognitions of that independence by the majority of the members of the European Union and many other countries following US policy. On the other hand, Serbia's determination is that it is a part of its state, which has been temporarily seized and placed under the UN protectorate. In this determination and effort to preserve this part of its territory, Serbia has the support of a large number of countries and nations of the world, in which the major powers - Russia and China, and the United Nations - through its Resolution 1244 guaranteeing sovereignty over this part of its state territories. In order for Serbia to accept the Kosovo independence, the Atlantists will offer the possibility of EU membership, but nobody guarantees it. It is also necessary that Serbia harmonizes its foreign policy with EU policy, and it is well known that the EU does not have its own authentic foreign policy, but it is created and dictated from Washington as the center of Atlanticism. And so, one day Serbia will be faced with the choice that for the sake of a haphazard hope and belief in the EU membership, which no one can guarantee with certainty, to renounce KiM as its birthplace and its established friends and allies, such as Russia and China. Will Serbia succeed and whether it will resist blackmail and threats, it remains to be seen.

Keywords: *geopolitics, Balkans geopolitical know, NATO aggression, 1244 resoultion, status of Kosovo, pan-european strategic corridors, occupation of Kosovo*

* Овај рад је примљен 17. априла 2019. године, а прихваћен за штампу на састанку Редакције, 19. априла 2019. године.